Співфінансується Європейським Союзом

Erasmus+

Jean Monnet Programme

СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ В РАМКАХ ГЛОБАЛЬНОГО КУРСУ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

1.1. Глобальна концепція сталого розвитку. Цілі сталого розвитку

1.2. Зелена економіка як основа досягнення цілей сталого розвитку. П'ять принципів зеленої економіки

1.3. Пріоритети, шляхи та напрями зеленого переходу

1.4. Європейська зелена угода (European Green Deal) – політика розвитку зеленої економіки

***Ключові слова**: глобальна екологічна проблема; екологічний слід; викиди CO_2, сталий розвиток; збалансованість економіки, соціуму та природи; Кіотський протокол; Паризька угода; глобальні цілі сталого розвитку; зелена економіка; низьковуглецевий розвиток; ресурсна ефективність; соціальна інклюзія; зелений перехід; Європейський зелений курс*

«Добробут нації НЕ може бути адекватно виміряно національним доходом»

Саймон Кузнець

- Людство досягло значного технологічного прогресу та високого рівня організації соціально-економічних процесів
- Водночас, насьогодні **ми вже живемо «у борг» у наступних поколінь**
- **Річні ресурси планети** (обсяг ресурсів, який Земля може надати для користування, а потім відновити), в середньому **вичерпуються за 7 місяців**
- За прогнозами ОЕСР, при сучасному способі виробництва і рівні споживання до 2050 р. в порівнянні з 2000-м:

світ позбудеться від 61 до 72% флори і фауни, а природні території будуть порушені на 7,5 млн км^2 (15% від загальної площі Землі та 50% площі суходолу)

«Екологічний слід»

https://youtu.be/uKyd0jLX8XA

- Відповідно до результатів аналізу показнику «Екологічного сліду», *діяльність людини перевищує фізичні можливості Землі* майже на **20%.**
- **Чим вище ВВП, тим більше значення екологічного сліду** на душу населення в країні
- В даний час в розвинених країнах світу на душу населення виробляється **від 1 до 3 кг твердих побутових відходів в день**. Наприклад. в США ця кількість збільшується на 10% кожні 10 років.
- **В Україні сміттєзвалища в цілому займають понад** 42 тис. км^2 (7% площі України)

Усвідомлення важливості наслідків економічних процесів відбулось після 70-х років XX ст. з наростанням глобальних екологічних проблем З'явилися **перші наукові праці**, що почали зосереджуватись на негативних проявах економічного зростання

- Започатковані *різні теорії збалансованого (екологічного) економічного зростання*, який має **поєднувати** досягнення соціально-економічного добробуту з одночасним урахуванням впливу на екологію *(*додатк.вивч.)*
- ООН створила Всесвітню комісію з навколишнього середовища (**Комісію Брундтланд**) **у 1983 р.**
- Комісією розроблено важливий документ - **доповідь «Наше спільне майбутнє» 1987 р**., в якій вперше було надано визначення концепції сталого розвитку:

«Сталий розвиток – це розвиток, який задовольняє *потреби нинішнього покоління без шкоди для* можливостей майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби»

Складові завдань сталого розвитку

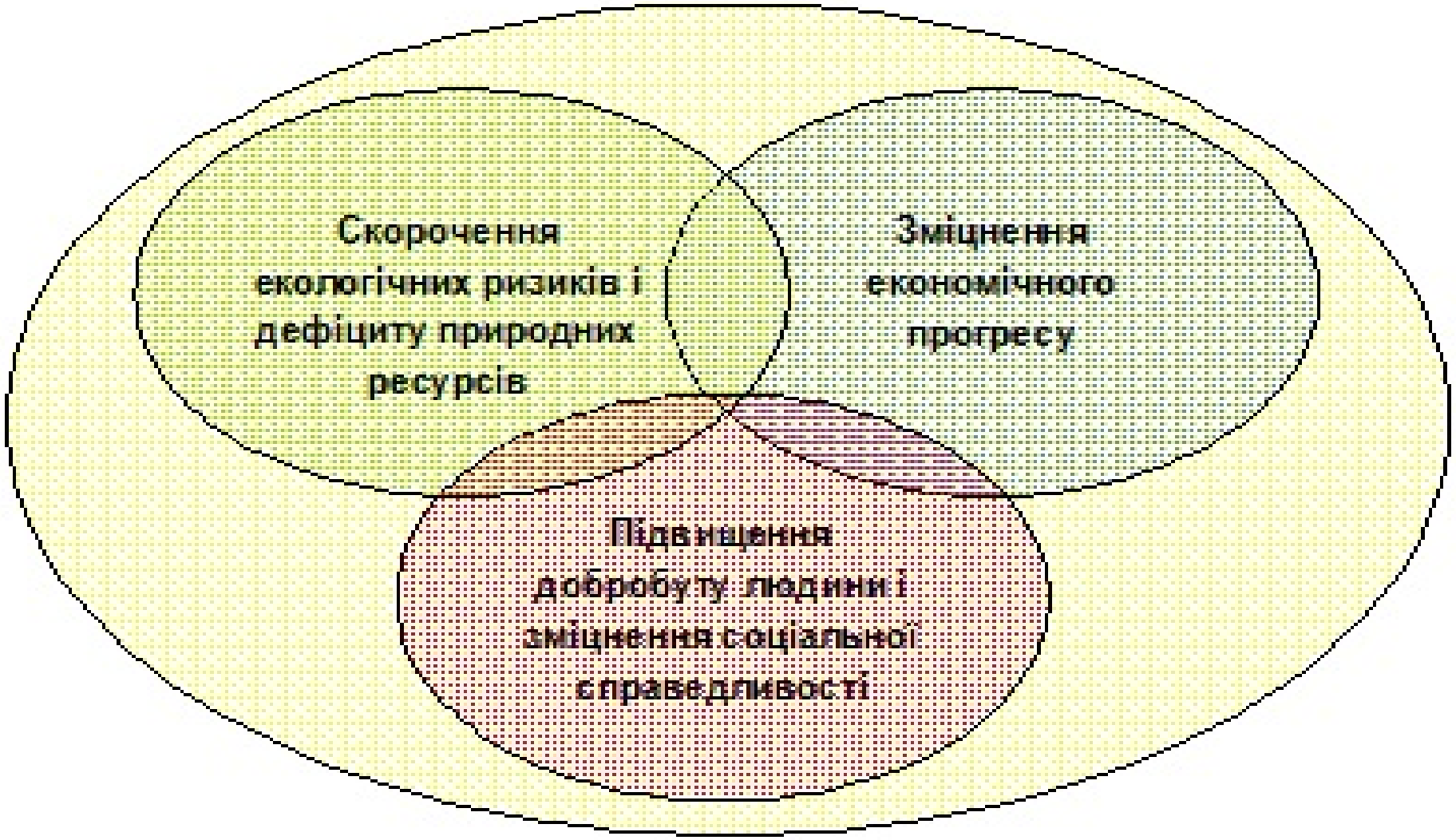

Міжнародні дії щодо досягнення Сталого розвитку:

- Сталий розвиток проголошено орієнтиром на майбутнє і закладено в основу «Порядку денного на XXI століття» **1992 р.** на Конференції з довкілля і розвитку в Ріо-де-Жанейро (**Саміт Землі**).
- Підписано **Кіотський протокол 1997 р. (набрав чинності у 2005 р.)** щодо зменшення викидів газів в атмосферне повітря, що є чинниками парникового ефекту. Мав безпосередній еколого-економічний ефект.
- У **2000р.** проведено **Саміт Тисячоліття;** сформовано вісім «Цілей розвитку тисячоліття».
- У **2002 р.** було проведено **Світовий саміт зі сталого розвитку (Ріо+10),** що запровадив практичне впровадження в країнах світу, більшість розробити власні стратегії.
- У **2011 р.** було сформульовано глобальні **17 Цілей сталого розвитку** (SDG), які замінили Цілі тисячоліття

Глобальні 17 Цілей сталого розвитку (SDG), 2011 р.

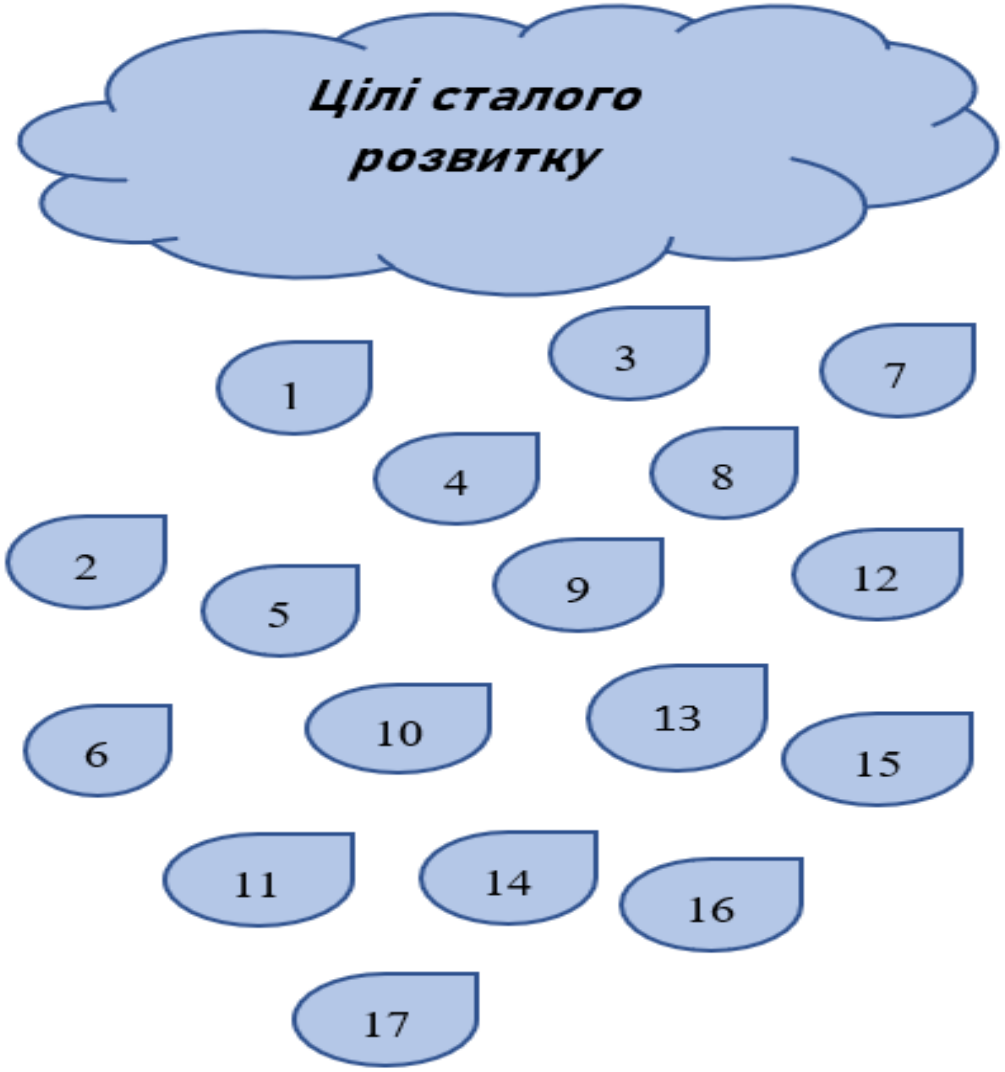

Ціль 1. Подолання бідності
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя
Ціль 4. Якісна освіта
Ціль 5. Гендерна рівність
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови
Ціль 7. Доступна та чиста енергія
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура
Ціль 10. Скорочення нерівності
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату
Ціль 14. Збереження морських ресурсів
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути
Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку

У **2015р.** створено **Паризьку угоду** (чинна з 2016 р.) в рамках Рамкової конвенції ООН про зміну клімату. Передбачає *суттєве зменшення викидів вуглецю з 2020 року*.
Офіційний старт курсу на **низьковуглецевий розвиток та зелену економіку**

- Принцип зеленої економіки: **економічне зростання має забезпечуватись державними та приватними інвестиціями** ***в такі сфери економічної активності*****,** що мають відповідати ключовим соціо-екологічним безпековим характеристикам та підвищувати соціальний добробут населення на умовах інклюзії (рівності; справедливості):

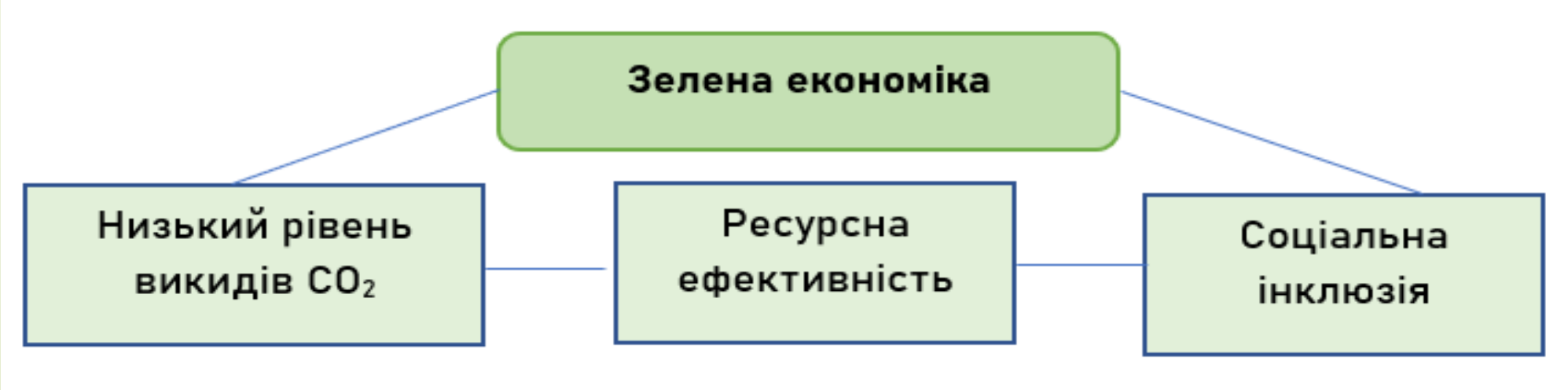

Три аксіоми «зеленої» економіки:
1) **неможливість нескінченного розширення сфери впливу** в обмеженому просторі**;**
2) **неможливість задоволення потреб, що зростають**, в умовах обмеженості ресурсів;
3) **на Землі все є взаємопов'язаним**

Відповідно, характерними рисами зеленої економіки є:

- ефективне використання природних ресурсів;
- збереження і збільшення природного капіталу;
- зменшення забруднення;
- низькі вуглецеві викиди;
- запобігання втраті біорізноманіття;
- зростання доходів і зайнятості;

в цілому: **зниження антропогенного навантаження на навколишнє середовище**

Ці характеристики діаметрально протилежні нинішньої («коричневій») моделі економічного розвитку.

**Д.З.: риси зеленої та коричневої економіки – на семінарське (зробимо таблицю порівнянь)*

- **Зелена економіка безпосередньо впливає** на забезпечення **глобальних цілей сталого розвитку (SDG): №1** (подолання бідності), **№8** (гідна праця та економічне зростання), **№9** (промисловість, інновації та інфраструктура), **№11** (сталий розвиток міст і громад), **№12** (відповідальне споживання та виробництво).
- **Зелена економіка також тісно пов'язана** з ціллю сталого розвитку **№13** (кліматичні ді), її розвиток також пов'язують з досягненням соціальних цілей SDG: **№3** (міцне здоров'я та благополуччя); **№16** (мир, справедливість і міцні інституції)

Тобто: безпосередні вплив зеленої економіки щонайменше на **вісім з 17-ти** Глобальних цілей Сталого розвитку

***Д.з. для обговорення**: які з цілей сталого розвитку, крім названих, можуть бути досягнутими за рахунок розвитку зеленої економіки?*

Національні уряди та бізнес готують активну відповідь *на Порядок денний до 2030 року; їм вкрай необхідно отримати правильну економічну основу для сталого розвитку*

Цю основу складає **набір «живих» принципів** зеленої економіки

- **1. Принцип добробуту**

Зелена економіка зосереджена на зростанні багатства, яке сприятиме добробуту. *Це багатство є не лише фінансовим*, але включає повний спектр людського, соціального, фізичного та природного капіталів

- **2. Принцип справедливості**

Зелена економіка *справедливо розподіляє* прийняття рішень, вигоди та витрати; уникає захоплення елітою; і особливо підтримує розширення прав і можливостей жінок. Це сприяє справедливому розподілу можливостей і результатів, зменшенню нерівності між людьми, водночас надаючи достатній простір для існування «дикої природи"

- **3. Принцип планетарних меж**

Зелена економіка *охороняє, відновлює та інвестує в природу*; визнає та плекає різноманітні цінності природи: функціональні цінності надання товарів і послуг, які лежать в основі економіки; культурні цінності природи, які лежать в основі суспільства; екологічні цінності природи, які лежать в основі всього життя.

4. Принцип ефективності та достатності

Зелена економіка визнає, що має відбутися значний глобальний зсув щодо **обмеження споживання** природних ресурсів до фізично стійкого рівня, якщо ми хочемо декарбонізувати економіку та залишатися в межах планети ***(див. відео про Екологічний слід)***. Вона **визнає «соціальний рівень» споживання** основних товарів і послуг, який є важливим для забезпечення добробуту та гідності людей, при цьому «піки» споживання є неприйнятними.

5. Принцип належного управління

Економікою керують *інтегровані, підзвітні та стійкі* ***інституції***

Її норми та інституції є міждисциплінарними, застосовуючи надійну науку та економіку разом із місцевими знаннями для адаптивної стратегії

Вона підтримується інституціями, які ***співпрацюють і узгоджені:***

а) горизонтально між секторами та **б) вертикально** – на всіх рівнях управління – і мають достатню спроможність виконувати свої відповідні ролі ефективним і підзвітним способом.

Це вимагає **участі громадськості**; попередньої інформованої згоди; соціального діалогу; прозорості; **демократичної підзвітності** та свободи від приватних інтересів у всіх інституціях – державних, приватних і громадянського суспільства, ***щоб освічене лідерство доповнювалося суспільним попитом***

По-справжньому інклюзивна зелена економіка не буде досягнута без процесу структурних перетворень, під час якого економіка все більше втілюватиме п’ять зазначених вище принципів

Десять каталітичних активностей (заходів) для ОПР ***(*осіб, що приймають рішення)***

Заходи для розуміння потреб і потенціалу зеленої економіки

- 1. Діагностика: Оцініть активи зеленої економіки країни – її природний, соціальний, людський, фізичний і фінансовий капітал – і їхню цінність для людей, економіки та планети; шляхи економічного розвитку, інклюзії та стійкості, які на сьогоднішній день здійснюються на національному рівні та в ключових секторах; конкретні політики, інституції та ініціативи, які вже працюють для інклюзивних та комплексних результатів; бар'єри і виклики

- 2. Підвищення обізнаності: Інвестуйте в комунікації, освіту, політичну та соціальну взаємодію, щоб зацікавлені сторони були обізнані про діагноз у термінах, які є для них значущими, зокрема про проблеми тіньової економіки та потенціал зеленої економіки для способу життя та інвестицій.

Заходи, спрямовані на прогрес шляхом залучення та мобілізації зацікавлених сторін:

3. Діалог: Об'єднайте зацікавлені сторони, щоб зробити свій внесок у діагностику, як зазначено вище, для спільного створення бачення та цілей для (національної) зеленої економіки, для визначення можливого перехідного шляху та створення спільної вмотивованості та ефективного партнерства.

4. Розширення можливостей і розвиток спроможності: Дозвольте зацікавленим сторонам, часто маргіналізованим, а також різноманітним лідерам зеленої економіки, лідерам, установам і альянсам мати сильний голос у діалозі, мобілізувати та розвивати свій потенціал за допомогою відповідних засобів.

Діяльність щодо інновацій та масштабних рішень

5. Нові показники: Почніть узгоджувати економічну політику з інклюзивними та екологічними економічними результатами, які виявлені як важливі в результаті діалогу та діагностики та відображені у національних планах, включаючи галузеві плани.

6. «Каталог» найкращих практик: просування поточних і «досяжних» найкращих практик інклюзивної зеленої економічної діяльності – щоб викликати інтерес і розширити їх.

7. Фінансовий «каталог»: охопіть джерела та механізми фінансування, доступні в країні, які відповідають принципам інклюзивної зеленої економіки та узгодьте їх з визначеними фінансовими потребами.

8. Соціальний захист: підготуйте параметри швидкого та справедливого переходу справедливо задовольнивши потреби у перекваліфікації та захисті тих, хто несе витрати чи ризики.

9. Політика, законодавчі та фіскальні зміни: Підготуйте дорожню карту поетапних реформ, які найкращим чином сприятимуть підвищенню громадської підтримки.

10. Інвестиційний план: Оцініть, з усього вищесказаного, обсяг вимог до ресурсів; а також розробіть бізнес-обґрунтування інвестицій (зокрема, в охорону природного капіталу, управління та відновлення та стійку інфраструктуру).

За оцінками:

1. Інновації, технології та інвестиційні моделі *прискорюватимуть перехід до вуглецево-нейтральної економіки* та скорочення викидів CO_2.

2. Прогресивні технології дозволять вирішити проблему накопичення енергії з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ); наприклад, світовий ринок літій-іонних акумуляторів до 2025р. оцінюється у $93 млрд.

3. **Світовий ринок ВДЕ до 2025р. перевищить $1,5 трлн**. та створить 42 млн. робочих місць у даному секторі до 2050 р.

(1,2% загальної кількості працюючих – їх 3,5 млрд у 2021р)

Разом з тим, перехід до вуглецево-нейтральної економіки *може мати супротив*, пов'язаний з 1) необхідністю проведення системних змін керівниками підприємств, 2) кардинальною зміною державної політики, 3) масштабуванням технологічних рішень

У зеленій економіці виділяють систему конкретних **напрямків «зеленої» економічної політики:**

- ***1. Впровадження відновлюваних джерел енергії***. За твердженням екологів, більше ніж половина всіх горючих корисних копалин повинні залишатися нерозвіданими щоб уникнути значної зміни клімату на планеті.
- ***2. Удосконалення системи управління відходами***
- ***3. Удосконалення системи управління водними ресурсами***. Зараз кожна шоста людина на планеті потерпає від браку прісної питної води.
- ***4. Розвиток «чистого» (стійкого, «зеленого») транспорту***. ЮНЕП працює над можливістю знизити попит на транспорт, особливо на приватні транспортні засоби, без шкоди для загальної мобільності.
- ***5. Органічне землеробство в сільському господарстві***. Передбачає відмову від застосування гербіцидів, пестицидів, отрутохімікатів, а також добрив штучного походження. Продукти органічного землеробства не містять генетично модифіковані організми, переробляються без використання Е- інгредієнтів і зберігаються поза контактом зі штучними речовинами.
- ***6. Енергоефективність в житлово-комунальному господарстві***. Наявність житлових комплексів, обладнаних неефективними теплоізоляційними конструкціями й системами теплопостачання, спричиняє значні теплові втрати.
- ***7. Збереження та ефективне управління екосистемами***. Все різноманіття видів діяльності людини в біосфері призводить до змін, спрямованість і ступінь яких заведено називати екологічною антропогенною кризою.

Європейська зелена угода (European Green Deal) – політика розвитку зеленої економіки

Європейська зелена угода (*European Green Deal*) – ініціатива, яка закликає до рішучих та всебічних дій, що робить захист довкілля та боротьбу зі зміною клімату головним пріоритетом в політиці ЄС. Серед її головних елементів:

- Обов'язкове досягнення **вуглецевої нейтральності до 2050р**
- Скорочення викидів **CO_2 до 2030р. – на 50-55% від рівня 1990р**
- **Прийняття кліматичного пакету ЄС** (4 березня 2020р. ЄК офіційно представила проект кліматичного законодавства (*European Climate Law*)
- Запровадження **механізму прикордонного вуглецевого регулювання** (*Carbon borderadjustment mechanism*), яке застосовуватиметься до імпорту певних енергоємних товарів, що надходитимуть з-за меж ЄС
- Створення **механізму справедливого переходу** (*Just Transition Mechanism*) (розроблено 14 січня 2020р.), покликаного полегшити перехід декарбонізації енергетичної системи у спосіб банківського кредитування та приватних інвестицій, а також грантів Фонду справедливого переходу (*Just Transition Fund*)

Хоча основний акцент European Green Deal — кліматична політика, програма більшою мірою стосується *модернізації економіки*.
Назва документа має безпосередню аналогію з "Новим курсом" (New Deal) президента США Франкліна Рузвельта

- Європейська зелена угода не є "угодою" ні за формою, ні за змістом. Її можна охарактеризувати як набір ініціатив, пакет рішень, дорожню карту заходів, стратегію чи програму дій Європейської комісії, що передбачає досягнення Європою кліматичної нейтральності до 2050 року

Коли прийняли European Green Deal

- Офіційно ЄЗК представила президент Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн у Європейському парламенті 11 грудня 2019 року. Європейський парламент підтримав цю програму загалом своєю резолюцією від 15 січня 2020 року.

Європейський Зелений Курс є дорожньою картою заходів, які перетворять Євросоюз на ефективну, сталу (sustainable) та конкурентоспроможну економіку

Ключові напрямки "Європейської зеленої угоди"

- 1) чиста енергія,
- 2) кліматична дія,
- 3) будівництво та реновація,
- 4) стійка промисловість,
- 5) стійка мобільність,
- 6) зменшення забруднення довкілля,
- 7) біорозмаїття,
- 8) стійка аграрна політика.

Для досягнення вуглецевої нейтральності до 2050 року Єврокомісія нещодавно оприлюднила свою нову Стратегію стійкого фінансування, спрямовану в аспекті приватних фінансових потоків у відповідну стійку економічну діяльність.

Джерело: EGD, 2020

Європейська зелена угода

Джерело: https://ecopolitic.com.ua/news/ievropejskij-zelenij-kurs-shho-treba-znati-pro-ekologichnu-politiku-ies-2/

Навіщо Україні «зелений перехід»?

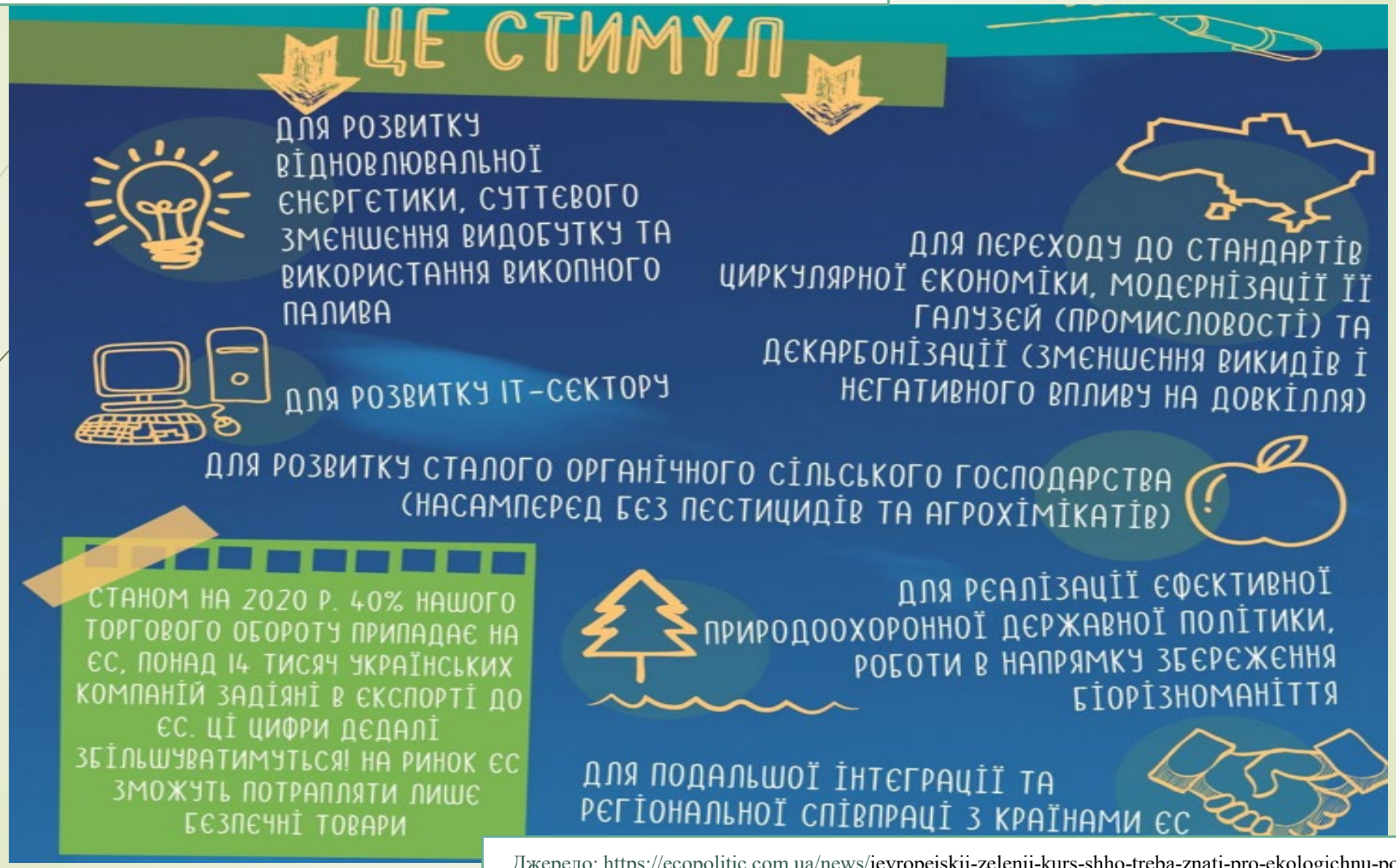

Джерело: https://ecopolitic.com.ua/news/ievropejskij-zelenij-kurs-shho-treba-znati-pro-ekologichnu-politiku-ies-2/

РЕЗЮМЕ

Критеріями ефективності неокласичної економіки є: для людини – максимальне задоволення її потреб, для бізнесу та інституцій – отримання максимального прибутку, для суспільства – збільшення рівня доходів та загального багатства. *Але на сьогодні таке визначення є неповним*, бо не враховує погіршення суспільного добробуту: негативні наслідки діяльності на оточуюче середовище і як результат на наступні покоління.

Доктрина сталого розвитку: враховувати наслідки для теперішніх і майбутніх поколінь і поєднувати в собі соціальну, економічну та екологічну складову, що мають розвиватись в симбіозі. Прийняті 17 глобальних цілей сталого розвитку, на досягнення яких повинні бути спрямовані економічні політики країн.

Досягнення цілей сталого розвитку має спиратися на нову економічну модель ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ як системи видів економічної діяльності, пов'язаних з виробництвом, розподілом, обміном і споживанням товарів і послуг, які

-призводять до підвищення добробуту людини в довгостроковій перспективі;

-майбутні покоління при цьому не піддаються впливу значних екологічних ризиків

ЄС є найпрогресивнішим регіоном світу в реалізації Глобальних цілей сталого розвитку та імплементації принципів зеленої економіки *в конкретні стратегії та управлінські практики*. Європейський Зелений Курс є дорожньою картою заходів, які перетворять ЄС на ефективну, сталу та конкурентоспроможну економіку, та перетворять Європу на перший у світі кліматично нейтральний континент до 2050 року. Україна має будувати повоєнну стратегію відновлення саме в цьому зеленому русі

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ (основні):

1. Нинішню модель економіки називають «коричневою». Визначить основні концептуальні відмінності від зеленої економіки.
2. Які цілі сталого розвитку можуть бути досягнутими за рахунок розвитку зеленої економіки?
3. Циркулярна економіка – це зелена економіка?
4. Відмінності Європейського зеленого курсу від інших екологічних ініціатив ЄС.

Дякую за увагу!

Для практичного заняття:

Дихотомія концептуальних положень коричневої та зеленої економік

Критерій	Коричнева економіка	Зелена економіка
Ресурсні обмеження економічного розвитку		
Домінуючі види залучених у суспільне відтворення енергетичних ресурсів		
Рівень енерго- та матеріаломісткості суспільного відтворення		
Екологічна чистота суспільного виробництва		
Вплив суспільного відтворення на біорізноманіття й екосистеми		
Ступінь асиметрії соціально-економічного розвитку		
Пануюча модель індивідуального і виробничого споживання		
Участь корпоративного сектору у реалізації соціальних та екологічних проєктів		
Рівень соціальної інклюзії суспільства		

Зелена економіка і коричнева економіка - це два різних підходи до економіки, які **відрізняються за способом виробництва та використання ресурсів**.

Основні відмінності між цими двома підходами:

- **Орієнтація**. ***Зелена економіка*** орієнтується на створення сталого розвитку та збільшення ефективності використання ресурсів. ***У коричневій економіці*** головною метою є максимізація прибутку, незалежно від впливу на навколишнє середовище.
- **Використання ресурсів**. ***Зелена економіка*** використовує відновлювані ресурси та ставить перед собою завдання зменшення використання невідновлюваних ресурсів. Коричнева економіка базується на використанні невідновлюваних ресурсів, таких як нафта, газ, вугілля.
- **Стратегія**. ***Зелена економіка*** базується на стратегії зменшення викидів забруднюючих речовин, розвитку екологічно чистих технологій та продуктів. ***У коричневій економіці*** стратегія полягає у зменшенні витрат на виробництво шляхом зниження стандартів якості та безпеки виробництва.
- Прибуток. ***Зелена економіка*** створює нові можливості для збільшення прибутку шляхом розвитку нових екологічно чистих технологій та продуктів. ***У коричневій економіці*** прибуток залежить від зниження витрат на виробництво та максимізації продажів.

Для практичних занять: **Вплив зеленої економіки на цілі сталого розвитку**

Ціль 1. Подолання бідності
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя
Ціль 4. Якісна освіта
Ціль 5. Гендерна рівність
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови
Ціль 7. Доступна та чиста енергія
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура
Ціль 10. Скорочення нерівності
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату
Ціль 14. Збереження морських ресурсів
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути
Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку

Циркулярна економіка – це зелена економіка?

Так, циркулярна економіка є частиною зеленої економіки.

- **Циркулярна економіка** - це підхід до виробництва та споживання, який базується на принципах повторного використання, переробки та відновлення ресурсів, з метою зменшення відходів та забруднення довкілля.

Це означає заміну **лінійного моделі «виробництво - використання - викиди»** *на циклічну модель*, **де відходи та ресурси переробляються та повторно використовуються в нових циклах виробництва**.

Таким чином, циркулярна економіка допомагає 1)зменшити використання природних ресурсів та відходів, 2)зменшити негативний вплив на довкілля та 3)збільшити стійкість економіки.

- **Циркулярна економіка є важливою складовою зеленої економіки**, оскільки сприяє досягненню цілей сталого розвитку та зменшенню негативного впливу на довкілля (які є ключовими пріоритетами зеленого курсу Європейського Союзу).

Які ще є екологічні ініціативи ЄС крім Зеленого курсу?

- **Циркулярна (кругова) економіка**. Ця ініціатива ставить перед собою мету зменшення відходів та використання ресурсів більш ефективним способом шляхом збільшення переробки та повторного використання матеріалів та виробів.
- **Концепція "Безпечних та здорових робочих місць".** Ця ініціатива спрямована на забезпечення безпеки та здоров'я працівників шляхом зменшення шкідливого впливу на них різних факторів, таких як хімічні речовини, шум та інші.
- **Відновлення природи**. Ця ініціатива спрямована на захист та відновлення біорізноманіття, природних середовищ та екосистем.
- Ініціатива **"Чисте повітря для Європи".** Ця ініціатива ставить перед собою мету зменшення впливу забруднення повітря на здоров'я людей та довкілля шляхом встановлення строгих норм щодо викидів забруднюючих речовин.
- **Європейський пакт про клімат та енергію**. Ця ініціатива встановлює цілі зменшення викидів парникових газів та збільшення використання відновлюваних джерел енергії.
- **Ініціатива "Сміттєзвалища" (Landfill).** Ця ініціатива спрямована на зменшення кількості сміттєзвалищ та на покращення утилізації

Відмінності Європейської зеленої угоди від інших екологічних ініціатив ЄС

- **1. Амбітність та визначеність**. Європейський зелений курс ставить перед собою мету до 2050 року досягти кліматичної стійкості та збереження біорізноманіття шляхом зменшення викидів вуглецю на 55% в порівнянні з рівнем 1990 року. Ця мета дуже амбітна, проте ЄС зобов'язується досягти її за допомогою конкретних заходів та регулювань.
- **2. Широкий спектр цілей**. Європейський зелений курс не обмежується лише кліматичними питаннями, а охоплює багато інших аспектів, таких як екологічна стійкість, біорізноманіття, енергоефективність, утилізація відходів, створення зелених робочих місць тощо
- **3. Інтегрований підхід**. Європейський зелений курс відзначається інтегрованим підходом до вирішення екологічних проблем, що означає включення в різні сфери життя - від енергетики та транспорту до сільського господарства та водного господарства.
- **4. Фінансова підтримка**. Європейський зелений курс не тільки встановлює цілі, але й надає фінансову підтримку для їх досягнення. Наприклад, фонд для справедливої трансформаці